

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 44.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardagin 4. november 1939.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Bláðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

13. árg.

Statsboligfonden,

Et af de mest betydningsfulde Forslag i Erhvervskommissionens Betænkning.

Lad den efterfølges af en Konverteringsfond, hvorved Arbejdere og Fiskere kan faa dyre kortfristede Laan ombytte med billigt langfristede Laan.

Man bringer i Erfaring, at et af de mest betydningsfulde Spørgsmaal for den færøske Befolkning, Loven vedr. Statsboligfonden, nu er naaet Udvælgelsesstadiet i Lagtinget.

I det brede Lag er der vel intet Spørgsmaal, der har været omfattet med mere levende Interesse end dette; og det er naturligt. Gennem en tilfredsstillende Løsning af denne Sag øjner Befolkningen en rationel Form for at kunne afbalancere de endevendte økonomiske Forhold, der er en direkte Følge af de for den færøske Befolkning fastslaaede Kendsgerninger: Den laveste Fortjeneste; de højeste Renter; den korteste Laanefrist.

Vor Trang til at faa en udvidet Kredit og en forholds-mæssig Ordning som Grundlag for en normal Tilgang i Byggegiet og en tiltrængt Frigørelse af tidligere bundne Kapitaler under en antagelig Afviklingsform, ser vi yderligere suppleret idet der ogsaa i det øvrige Kongerige slaas stærkt til Lyd for, at de danske Kredit- og Laaninstitutioner skal udvide deres Ydelse i samme Grad, som Tilfælde var for 1914, hvorved blandt andet 3. Prioritet faar en mere fremskudt Plads.

Enhver maa kunne sige sig selv, at det er en Opgave af samfundsmæssig Betydning at faa løst denne Sag tilfredsstillende; for hvad Gavn har Landet af, at den fattigste, men bedste Del af Befolkningen: Fiskere og Arbejdere, gaar ned en om og hjem. Hvad Gavn har

Landet af, at det ene Beboelseshus efter det andet kommer til Tvangsauktion? — Udelukkende som Følge af for smaa Indtægter og for kort Afviklingstid.

De ansvarlige maa skrive sig bag Ore denne Sammenhæng uden Omsvøb, og være med til fuldt ud at bidrage til en sund Løsning af dette Spørgsmaal, der nu er til Behandling i Lagtinget.

Det har aldrig vist sig at være varende og holdbar Økonomi at anvende dyrt Stof at lappe paa det gamle og slidte — og i Lighed hermed mener vi, at det føles som en bitter Ironi, naar Institutioner har truffet Foranstaltninger til at oprette Hjælpefonds til visse Kategorier af Befolkningen, naar man samtidig ikke kan komme uden om, at det er Forholdet: Fortjeneste, Laan og Afviklingstid, der bærer Skylden for at en stor Del af den færøske Befolkning er saaledes stædt, at der maa iværksættes Hjælpeaktioner.

Det være langt fra sagt, at en Handling til Hjælp ikke er prisværdig; men den alene kan ikke gøre det.

Vi maa huske paa, at vi ikke lever i en Millionbys Slumkvarterer — vi er et Samfund paa 26—27.000, og det er ikke, som det skal være, hvis ikke hver enkelt af os skal kunne glæde sig over Tilværelsen.

Alle har Ret til en Plads i Solen!

Vaag, 1. Novbr. 1939.

—n.

Beretning

om

et Ophold paa Færøerne i Sommeren 1939 for at vejlede den færøske Befolkning i Behandlingen af Saltsild.

Under mit Ophold paa Færøerne i Sommeren 1939 som antaget af den danske Regering for at vejlede Befolkningen paa Færøerne i at behandle Saltsild har jeg haft fast Bopæl i Thors-havn, hvorfra jeg efter Optordring har foretaget en Række Rejser til Bygderne, hvor jeg besøgt Personer, der har givet sig af med at nedlægge Saltsild. Jeg har saaledes været i Forbindelse med Firmaet S. P. Petersen, Fuglefjord, Brødrene Joensen i Ore og Købmand Absalon Jacobsen i Skaale m. fl. Desuden har jeg mange Gange haft Besøg af tilrejsende til Thorshavn, der har faaet Raad og Vejledning paa forskellig Maade.

Mit Ophold har strakt sig fra den 22. Juni til Slutningen af Oktober 1939.

Sildefiskeriet paa Færøerne drives udelukkende som Garn-fiskeri. Det finder hovedsagelig Sted i Sundelaget og Fjordene paa Strøme og Østerø, men en Del Sildefiskeri drives ogsaa paa de andre Øer.

Fiskeriet er hidtil sket paa den Maade, at Garnene stilles ud om Aftenen, hvorefter de tages ind næste Dag. Garnene har til faaet Lov til at staa længe efter Daggry, helt hen til Middagstunden. Som et Resultat af denne Praksis har Sildene meget ofte været af ringe Kvalitet. Naar Silden staaar længe i Garnet sprænges Blodkarrene, saaledes, at Blodet storkner i Fisken, der bliver mørk i Kødet.

Efter at Garnene er taget op og Silden taget ud af Garnene, bringes den til de forskellige Købmænd. Det er ofte hændt, at Silden har ligget paa Kajen udsat for Sol og Vind i længere Tid, inden den blev lagt i Salt, hvilket har til Følge, at Silden tager mindre imod Saltet og lettere udsættes for Fordærvelse. Til Pakning af Silden har man i vidt Omfang anvendt gamle Tønder. Denne Fremgangsmaade

er forkastelig, idet gamle Tønder, naar der kommer ny Lage i dem, har Tendens til at afgive gammelt Fedtstof, der ødelægger Sildens Kvalitet. Jeg har desuden konstateret, at der ofte pakkes for mange Sild i Tønderne, op til 100 kg fersk Sild ad Gangen. Dette skyldes, saa vidt jeg har kunnet forstaa, at Køberne i Danmark har forlangt at faa Silden leveret i Tønder af 100 kg pr. Tønde, hvilket er det sædvanlige Kvantum, der leveres af norsk Sild (Notsild). Midlertid taaler fersk Sild, særdeles tidligt paa Sommeren, ikke at pakkes i Tønder af 100 kg, idet Silden for at dette Kvantum skal kunne rummes i Tønden, maa presses sterkt sammen hvorved Fedt og Aate trykkes ud af Silden, der derved lettere udsættes for Fordærvelse.

De ovenfor beskrevne Forhold har tilsammen medført, at den færøske Sild hidtil har været ret ringe Kvalitet og nærmest kun har været anvendt som et Surrogat for den norske Fedsild.

Under mine Samtaler med Producenterne her jeg søgt at vejlede disse om, hvorledes de overfor beskrevne Fejl ved Behandlingen af Silden skal afhjælpes.

Det er saaledes en absolut Nødvendighed, at Sildegarnene tages op straks ved Daggry. Silden skal derefter hurtigst muligt saltes, og det maa paa-ses, at den ikke udsættes for Sol og Vind mere end højest nødvendigt.

Pakningen maa altid finde Sted i nye Tønder.

Med Hensyn til det Kvantum, der kan pakkes i Tønderne, bemærkes, at der i Juni, Juli og August højest maa pakkes ca. 80—85 kg i hver Tønde. Senere paa Efteraaret, naar Silden er mindre fed, kan man pakke fra 95—100 kg i hver Tønde, efter at Silden er saltmøden.

Det er mit Indtryk, at Læg-

ningen af Silden er god og ordentlig.

Med Hensyn til Lagen kan det oplyses, at man passende kan bruge ca. 30 kg Salt til en Tønde Sild med 25 Graders Lage. Det bedste Resultat opnaas med groft Salt.

I Forbindelse med det anførte kan det oplyses, at der i Norge er indført Kontrol med Sild til Udførsel, og der er ansat Sildevragere i hver Bygd. Det er i Lovgivningen foreskrevet, at nye Tønder skal anvendes.

Som anført ovenfor fiskes der for Tiden kun med Garn. Jeg har imidlertid faaet oplyst, at der ofte er jagtaget store Stimer omkring Øerne, og at Fiskeri med Drivgarn burde maaske derfor forsøges.

Det er mit Indtryk, at der paa Færøerne er stor Interesse for at højne Saltsildens Kvalitet, og jeg er sikker paa, at det vil lykkes at fremstille en virkelig Handelsvare paa Højde med den, der for Eksempel leveres i Norge, dersom alle lige fra Fiskeren til Salteren gør sig Umage for at følge de Regler, jeg ovenfor har angivet.

Thorshavn, d. 19. Oktober 1939.

(sign.) Theodor Carlsen.

Fiskimenn!

Tit eru nú heimafturkomnir av langari ferð. Lívið hava tit sett í vága, ikki bara fyri tykkara egnu, men eisini fyri Føroya land — okkum allar. Ti uttan fiskimansins starv var ikki livandi her á landi hjá 26000 menniskum.

Vit bjóða tykkum, kæru landsmonnum væl afturkomnar. Vit, ið heima eru, kenna eina djúpa gleði yvir, at mannaskadín hevur verið av tí minsta í ár. Her í einkjanna landi er ofta tungt og trøngt um hjarta í mongum heimi á heystardegi. Men hetta er lagna okkara og kor her á landi. Og tað verður tessverri eingin vend hjá okkum her; tí vit koma at hava hjallin á sjónum, so leingi, ið Føroyar eru okkara bústaður.

Mín vón er, at okkara løgting av øllum alvi vil arbeiða fyri tey mál, ið kunna vera til gagns fyri fiskimannin. Her